



Advies

Klachtnummer 2015 Z-01

17 April 2015

Klacht betreffende de zorgplicht van een school jegens een leerlinge die bijzondere begeleiding nodig heeft

Volgens klagers is de school tekort geschoten in haar zorgplicht en is de leerlinge vernederd doordat zij na haar terugkeer op de school drie weken buiten de klas werd gezet om apart onderwijs te krijgen.

Naar het oordeel van de Commissie heeft de school ten opzichte van de leerlinge - in de moeilijke omstandigheden waarvan sprake is geweest - gehandeld als van een school in vergelijkbare omstandigheden verwacht mag worden.

Naar het oordeel van de Commissie heeft de school, mede gelet op de hulpvraag van de leerlinge en de eerdere ervaringen van de school met de leerlinge in de groep, gehandeld als van een school in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs mag worden verwacht. Dit geldt te meer, nu aan de leerlinge gedurende deze periode onderwijs op maat is aangeboden. Dat de leerlinge deze periode van afzondering als vernederend heeft ervaren, rechtvaardigt op zichzelf nog niet de conclusie dat de school is tekortgeschoten in haar zorgplicht jegens de leerlinge.

De Commissie verklaart de klacht ongegrond.

Naar aanleiding van de klacht van de heer K1 en mevrouw K2, wonende te O, klagers, ouders van de minderjarige L, gewezen leerlinge van groep 6 van basisschool S1 te O (de school), die door de Stichting X, gevestigd te O, in stand wordt gehouden,

tegen de heer A, directeur van de school, verweerder,

heeft de Landelijke klachtencommissie voor het katholiek onderwijs, hierna ook te noemen 'de Commissie' het volgende advies uitgebracht aan de Stichting X.

1. Het verloop van de procedure

Voor de loop van het geding verwijst de Commissie naar de volgende stukken:

- de schriftelijke klacht van 28 december 2014,
- het door klagers ingevulde vragenformulier van 22 januari 2015,
- het verweerschrift van 2 maart 2015, met producties,
- de brief van 7 maart 2015, met bijlage, met aanvullende informatie van klagers,
- de reactie van 23 maart 2015, met bijlage, van verweerder, en
- de brief van 26 maart 2015 met aanvullende informatie van klagers.

De mondelinge behandeling van de klacht heeft plaatsgevonden op 17 april 2015 te Eindhoven. Klagers zijn niet ter zitting verschenen, hoewel zij daartoe behoorlijk zijn opgeroepen. Verweerder is ter zitting verschenen, vergezeld door mevrouw J. van Zuidam, bestuurder.

2. De klacht

2.1 Blijkens de inhoud van de overgelegde stukken en hetgeen ter zitting van 17 april 2015 is verklaard, luidt de klacht als volgt.

De school S1 is tekort geschoten in haar zorgplicht jegens L.

Zij is bovendien vernederd doordat zij na haar terugkeer op de basisschool S1 drie weken buiten de klas werd gezet om apart onderwijs te krijgen. Zelfs met kerstmis moest zij bij de kleuters zitten.

2.2 Klagers hebben het volgende -samengevat- aan de klacht ten grondslag gelegd.

L, geboren op 22 mei 2005, zat in het schooljaar 2013-2014 in groep 6 van basisschool S1. L is gediagnosticeerd met ADHD.

De twee leerkrachten van groep 6 hadden de leerlingen totaal niet in de hand. Eén van de leerkrachten trok L zelfs keihard aan haar haren en kleineerde haar. Alle leerlingen zouden hebben bijgedragen aan de ontstane, ongewenste situatie en een leerachterstand van een half jaar hebben opgelopen.

Diverse klasgenoten zijn destijds mede op advies van de school medicijnen gaan gebruiken. Vooral de remedial teachers zien dit als dé oplossing. L en een klasgenote werden op een gegeven moment doorverwezen naar een school voor SBO (S2). Ook werd gevraagd of klagers een verklaring wilden ondertekenen. Hierin werd vastgelegd dat een leerling van school kon worden verwijderd, als hij zich drie keer had misgedragen.

L kreeg op enig moment een proefplaatsing op school S2, hoewel de leerplichtambtenaar voordien andersluidend had geoordeeld. Dat bleek een crisisplaatsing te zijn, terwijl klagers dachten dat het om een reguliere plaatsing ging. Al snel bleek dat zij daar vanwege haar goede gedrag en hoge leerniveau niet paste. Dat betekende dat zij terugkeerde naar het reguliere basisonderwijs.

Er volgde een proefplaatsing op basisschool S3. Na twee middagen, bleek al dat er extra ondersteuning nodig was in verband met de door haar opgelopen leerachterstand. Dat kon die school niet bieden, waardoor zij L niet definitief kon plaatsen.

Na haar terugkeer op basisschool S1, kregen klagers te horen dat zij L beter thuis konden houden. Toen klagers erop stonden dat zij naar school ging, werd zij drie weken buiten de klas apart gezet. Ook moest zij met Kerstmis bij de kleuters zitten, wat een vernedering voor haar betekende.

Na de kerstvakantie is L op basisschool S4 gestart. Voor L is dat een half uur fietsen. Dat kan niet, waardoor L met de auto naar school moet worden gebracht. Klagers hebben vervoer

per auto en dure naschoolse opvang moeten regelen. Klagster kan daardoor pas later op haar werk verschijnen.

L is gediscrimineerd vanwege haar ADHD en gekleineerd doordat zij buiten de klas apart werd gezet. In twee maanden tijd heeft L op 4 verschillende scholen gezeten, terwijl uit onderzoek blijkt dat zij juist rust en structuur nodig heeft. Door al deze overplaatsingen is de leerachterstand van L alleen maar verder opgelopen.

3. Het standpunt van verweerder

Verweerder heeft gemotiveerd op de klacht gereageerd. Hij heeft onder meer het volgende aangevoerd.

Uit het leerling-dossier van L blijkt dat zij een complexe hulpvraag heeft. De problematiek van L is al vroegtijdig op basisschool S1 onderkend. In groep 3 werd L in overleg met klagers psychologisch onderzocht. Uit dat onderzoek bleek dat het functioneren van L negatief beïnvloed wordt door de aanwezigheid van Oppositional Defiant Disorder (ODD) en Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD).

In groep 6 zijn in het schooljaar 2013-2014 veel dingen gebeurd waardoor onvrede en onrust is ontstaan bij de leerlingen, de ouders en het team. Nagenoeg alle leerlingen droegen op een gegeven moment in min of meerdere mate bij aan de instandhouding van de ongewenste situatie. Gedragmatig vielen twee leerlingen in het bijzonder op, onder wie L, die zich opstandig en respectloos gedroeg tegen de leerkrachten en klasgenoten. Onder deze omstandigheden kwam nagenoeg de gehele groep onvoldoende tot leren, met als gevolg dat diverse leerlingen leerachterstanden hebben opgelopen.

De intern begeleider heeft aan het einde van groep 6 met klagster de zorgen ten aanzien van het welbevinden van L, haar oplopende leerachterstanden en de onacceptabele situatie in groep 6 besproken. Alle genomen maatregelen, zoals oordoppen, een tussenschot, een eigen werkplek, een timetimer en veel extra korte instructie, hebben onvoldoende effect gesorteerd in de aanpak van de slechte concentratie van L. Daarom is ook weer gewezen op het advies van de psycholoog in groep 3 om middels daartoe geschikte medicatie, ritalin of concerta, tegemoet te komen aan het concentratieprobleem van L. Klagers bleven ook toen, ondanks de ontstane problematiek, categorisch weigeren om L medicatie te geven.

In de voorbereiding van schooljaar 2014-2015 werd met de formatietoedeling ervoor gezorgd dat groep 7 toegewezen werd aan een ervaren bovenbouwleerkracht. De intern begeleider zette de reeds ingang gezette individuele begeleidingstrajecten met een aantal leerlingen en hun ouders voort. Het begeleidingstraject van L maakte hiervan ook onderdeel uit.

L kreeg in groep 7 extra begeleiding van de leerkracht en na twee weken volgde het eerste gesprek van de leerkracht en de intern begeleider met klagers. Tijdens de eerste twee weken van het schooljaar 2014-2015 waren er wederom grote zorgen ten aanzien van de mate waarin L begeleid moest worden door de leerkracht om tot leren te komen. De aandacht die L vroeg was buiten proportioneel groot, hoewel zij tijdens de observaties in de groep niet brutaal was tegen de leerkracht. Ondanks heel veel tijd en energie lukte het de leerkracht van groep 7 niet om L gefocust te houden op haar werk. Dat had grote gevolgen voor haar leerontwikkeling en L liep steeds verder achter in vergelijking met haar klasgenoten.

Basisschool S1 kon onder die omstandigheden L niet het onderwijs geven dat zij nodig heeft. Het team was van mening inmiddels in handelingsverlegenheid te verkeren voor wat betreft de ondersteuning die L nodig heeft bij haar leerontwikkeling. Dat is in september 2014 aan klagster gemeld. Klagers werd nogmaals gevraagd ermee in te stemmen om met medicatie te proberen L's aandacht, werkhouding en concentratie te verbeteren. Klagster heeft vervolgens aangegeven haar geen medicatie te willen geven.

Binnen het samenwerkingsverband E werd voor L een tijdelijke observatieplek gevonden op de school voor SBO S2 in O. In de loop van de eerste weken op de school voor SBO S2 is L psychologisch onderzocht door een orthopedagoge. Zij stelde vast dat bij L duidelijk sprake is van de kind gebonden factor ADHD. De leerontwikkeling van L stagneert voornamelijk door haar ADHD problematiek. Door de orthopedagoge werd het gebruik van medicatie geadviseerd. Omdat L beschikt over een sterk cognitief vermogen, kon de school voor SBO S2 haar op termijn onvoldoende uitdaging bieden om zich cognitief verder te ontwikkelen.

Binnen de ondersteuningseenheid B werd in samenspraak met alle scholen gezocht naar een nieuwe passende onderwijsplek voor L. De voorkeur van klagers ging uit naar basisschool S3. L startte in groep 7 op basis van een proefplaatsing en er werd een ondersteuningsarrangement voor haar aangevraagd bij de ondersteuningseenheid B, dat op korte termijn niet toegewezen kon worden. Na twee weken heeft de directeur van basisschool S3 in een gesprek met klagers en verweerder aangegeven dat de school, zonder ondersteuningsarrangement, niet in staat was L het onderwijs te geven dat zij nodig heeft. L werd daarom niet als leerling aangenomen.

In het kader van Passend Onderwijs moest vervolgens binnen de ondersteuningseenheid B een andere passende onderwijsplek voor L gezocht worden. Omdat L formeel nog als leerling van basisschool S1 stond inschreven, diende zij daar opgevangen te worden. Deze opvang heeft drie weken geduurd. Gezien de hulpvraag van L en de eerdere ervaringen in de groep, vond basisschool S1 het onverantwoord om haar tijdelijk terug te plaatsen in haar oude groep. L kreeg daarom buiten de klas onderwijs aangeboden. Binnen het team van basisschool S1 zijn allerlei inspanningen gepleegd om L buiten de groep te begeleiden en haar een onderwijsaanbod op maat te geven. De leerkrachten en intern begeleider hebben lespakketten opgesteld, L heeft buiten de groep instructie gekregen van de leerkrachten, intern begeleider, remedial teacher en directeur.

Voor de kerstviering heeft de intern begeleider L gevraagd of L het leuk vond om bij de kleuters de groepsleerkracht te assisteren. Zij heeft aangegeven dat leuk te vinden.

Binnen de ondersteuningseenheid B hebben zowel klagster als verweerder de basisscholen benaderd met het verzoek of zij voor L een passende onderwijsplek konden bieden. Dat bleek niet eenvoudig te zijn. Nagenoeg alle scholen gaven aan, gezien de hulpvraag van L en de bevindingen van de psycholoog, niet in staat te zijn om L een passende onderwijsplek te bieden.

Na overleg met alle scholen heeft basisschool S4 in H een plek aangeboden in groep 7/8.

4. De beoordeling door de Commissie

4.1 De ontvankelijkheid van klagers

De Commissie acht zich bevoegd om de klacht te behandelen nu de Stichting X is aangesloten bij de Commissie. Klagers kunnen worden aangemerkt als klager in de zin van de klachtenregeling die voor basisschool S1 geldt en kunnen derhalve in hun klacht worden ontvangen.

4.2 De gegrondheid van de klacht

Klagers hebben als grief naar voren gebracht dat verweerder zonder toestemming een psychologisch rapport uit 2011 aan de Commissie heeft verstrekt. De Commissie volgt klagers in hun stelling dat dit stuk niet toegelaten mag worden. De Commissie laat het bedoelde rapport daarom bij de behandeling buiten beschouwing.

Voor de Commissie zijn bij de beoordeling van de klacht de volgende feiten en omstandigheden van belang.

L is een leerlinge die bijzondere begeleiding nodig heeft.

Verweerder heeft gesteld dat in groep 6 de situatie dusdanig is geëscaleerd dat nagenoeg alle leerlingen in min of meerdere mate bijdroegen aan de instandhouding van de ongewenste situatie. Gedragmatig viel L op, omdat zij zich opstandig en respectloos gedroeg tegen leerkrachten en medeleerlingen. Dat had zijn weerslag op de andere leerlingen. Nagenoeg de gehele groep kwam onvoldoende tot leren, met als gevolg dat diverse leerlingen leerachterstanden opliepen.

L heeft een complexe hulpvraag. Zij gaat regelmatig met volwassenen in discussie, daagt uit, doet dingen expres om anderen te ergeren en is dikwijls boos, gepikeerd of wrokkig. L beschikt over een zelfbepalende en complexe persoonlijkheid. Haar taakvolharding en frustratietolerantie zijn gering. Zij heeft grote moeite om zich aan de sociale codes te houden. Naast de aanwezigheid van ODD vormt ADHD een belemmerende omstandigheid. Er is sprake van motorische onrust. Verder is L erg impulsief. Een disharmonisch intelligentieprofiel, laaggemiddelde verbale capaciteiten en een wisselende opname van auditieve informatie vormen belangrijke aanvullende factoren voor L's problemen. Bovendien beschikt L over een aantal belangrijke, beschermende factoren, zoals gemiddelde cognitieve capaciteiten, een bovengemiddelde taalindex, een stabiele en voldoende zorgvuldige aandacht en een voldoende functionerend executief functioneren.

Verweerder heeft gesteld dat tijdens de eerste twee weken van het schooljaar 2014-2015 er in groep 7 wederom grote zorgen waren ten aanzien van de mate waarin L begeleid moest worden door de leerkracht om tot leren te komen. Bijna 70% van de tijd die de leerkracht had, werd besteed aan L. Het lukte de leerkracht niet om L gefocust te houden op haar werk. In vergelijking met haar klasgenoten liep L in haar leerontwikkeling daardoor steeds verder achter.

Basisschool S1 kon L onder die omstandigheden niet het onderwijs geven dat zij nodig heeft. De school heeft klagers verzocht in te stemmen met het voorstel om met medicatie te proberen de aandacht, werkhouding en concentratie van L te verbeteren. Klagers hebben de school laten weten daaraan vanwege gezondheidsredenen geen medewerking te verlenen. Het team heeft die keuze van klagers gerespecteerd en zich bereid verklaard hen te ondersteunen bij de zoektocht naar een andere basisschool voor L. Het proces om een andere school te vinden is moeizamer verlopen en heeft langer geduurd dan verwacht.

De Commissie ziet de klacht tegen deze achtergrond.

Door basisschool S1 is in voldoende mate aannemelijk gemaakt dat zij heeft getracht L de voor haar nodige ondersteuning en begeleiding te bieden en te achterhalen waar de oorzaken van haar achterstanden konden liggen. Toen zij bij zichzelf handelingsverlegenheid vaststelde, heeft zij dat aan klagers meegedeeld en daarbij aangegeven dat het speciaal basisonderwijs voor L de beste leeromgeving bood.

Het is de Commissie niet gebleken dat basisschool S1 op een lichtvaardige wijze tot de keuze voor het speciaal basisonderwijs is gekomen. Evenmin is het de Commissie gebleken dat één van de leerkrachten van groep 6 L aan de haren zou hebben getrokken en haar gediscrimineerd of mishandeld zou hebben.

Door verweerder is erkend dat het overplaatsingsproces van L in het kader van Passend Onderwijs langer heeft geduurd dan wenselijk is. Als reden daarvoor is opgegeven dat L binnen de ondersteuningseenheid B de eerste leerling was die voor overplaatsing in aanmerking kwam. Er was nog onvoldoende ervaring op dit gebied. Verweerder heeft aangegeven dat dit voor de betrokken directeuren zeker een proces is dat voor verbetering vatbaar is.

Verder is door verweerder toegegeven dat de basisschool S4 te H, vanwege de afstand naar het woonadres van klagers, voor hen niet de meest ideale optie is.

Naar het oordeel van de Commissie heeft basisschool S1 ten opzichte van L - in de moeilijke omstandigheden waarvan sprake is geweest - gehandeld als van een school in vergelijkbare omstandigheden verwacht mag worden.

In de klacht wordt verweerder ook tegengeworpen dat door zijn optreden L is vernederd, doordat zij na haar terugkeer op basisschool S1 drie weken buiten de klas werd gezet om apart onderwijs te krijgen en doordat zij zelfs met kerstmis bij de kleuters moest zitten.

Naar het oordeel van de Commissie heeft basisschool S1, mede gelet op de hulpvraag van L en de eerdere ervaringen van de school S1 met L in de groep, gehandeld als van een school in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs mag worden verwacht. Dit geldt te meer, nu aan L gedurende deze periode onderwijs op maat is aangeboden. Dat L deze periode van afzondering als vernederend heeft ervaren, rechtvaardigt op zichzelf nog niet de conclusie dat de school is tekortgeschoten in haar zorgplicht jegens L. De omstandigheid dat L is gevraagd om een leerkracht tijdens de kerstviering te assisteren en zij dit kennelijk niet heeft gewaardeerd, leidt niet tot een ander oordeel.

Op grond van het bovenstaande verklaart de Commissie de klacht ongegrond.

5. Aanbevelingen

De Commissie ziet af van het doen van aanbevelingen.

Aldus uitgebracht op 17 april 2015 te Eindhoven door mevrouw mr. A. van Oorschot, voorzitter, de mevrouw drs. V. Gommers-Weijnen, lid, en mevrouw drs. W. Lippits-Wacht, lid, in tegenwoordigheid van mevrouw mr. A. Cluitmans-Souren, ambtelijk secretaris.